

198/13

TRYBUNAŁ
KONSTYTUCYJNY

BIURO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO
ZESPÓŁ ORZECZNICTWA I STUDIÓW
DYREKTOR
ZOS.070.8.2013

Warszawa, dnia 1 lipca 2013 r.

Szanowny Pan
Michał Seweryński
Przewodniczący Komisji Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Senatorze,

W odpowiedzi na Pana pismo z dnia 5 czerwca 2013 r. (BPS/KPCPP-133-/P8-4/13) uprzejmie informuję, że rozstrzygnięcie o możliwości wznowienia postępowania, w następstwie wyroku Trybunału Konstytucyjnego, należy do odpowiednich organów stosowania prawa, w tym w szczególności – niezawisłych sądów.

Biorąc pod uwagę treść art. 190 ust. 4 Konstytucji, należy pamiętać, że wznowienie postępowania uzależnione jest od wyroku Trybunału stwierdzającego niezgodność danego aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą. Przepis ten dotyczy tylko tzw. kontroli następczej (wyłączone są sprawy zainicjowane przez Prezydenta RP przed podpisaniem ustawy).

Wyroków stwierdzających niezgodność kontrolowanego aktu normatywnego było odpowiednio: w 2013 roku – 11¹, w 2012 roku – 34, w 2011 roku – 23, w 2010 roku – 34. W stosunku do niektórych z tych orzeczeń Trybunał odroczył termin utraty mocy obowiązującej zakwestionowanego przepisu (w 2013 roku – 4², w 2012 roku – 9, w 2011 roku – 6, w 2010 roku – 11). Zgodnie z poglądem Trybunału Konstytucyjnego, wyrażonym m.in. w wyroku z 14 lutego

¹ Stan na dzień 10 czerwca 2013 r.

² Stan na dzień 10 czerwca 2013 r.

2012 r., P 17/10, jeżeli prawodawca dokona zmiany prawa przed upływem terminu odroczenia art. 190 ust. 4 Konstytucji nie będzie miała zastosowania.

Chciałbym jednocześnie zwrócić uwagę, że art. 190 ust. 4 Konstytucji wiąże dopuszczalność wznowienia postępowania z wyrokiem Trybunału o niezgodności aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach. Ocena tego, czy dany przepis stanowił podstawę takiego rozstrzygnięcia w sprawie lub czy w ogóle mógł stanowić podstawę do wydawania jakichkolwiek rozstrzygnięć, należy jednak do sfery stosowania prawa. Trybunał, mając jednak na względzie potrzebę dialogu z sądami, formułuje niekiedy wskazówki co do oceny możliwości wznowienia postępowania (zob. np. wyrok z 8 czerwca 2011 r., K 3/09, w którym Trybunał ocenił, że badany przepis nie mógł stanowić podstawy do wydawania jakichkolwiek rozstrzygnięć w sprawach indywidualnych). Decyzje w takich sprawach podejmują jednak ostatecznie właściwe organy, do których wpływają wnioski o wznowienie konkretnych postępowań.

Analogiczne zastrzeżenia należy poczynić wobec wyroków Trybunału o tzw. złożonej formule sentencji. Wśród nich wyodrębnia się m.in. wyroki o pominięciu prawodawczym, których następstwem nie jest eliminacja wadliwego fragmentu przepisu, ale konieczność podjęcia niezwłocznej interwencji przez ustawodawcę (zob. np. wyrok z 24 maja 2012 r., P 12/10). Praktyka stosowania prawa, kształtowana w następstwie wyroków Trybunału, pokazała, że również i tego typu forma sentencji wyroku może mieć znaczenie dla ewentualnej możliwości wznowienia postępowania. Niekiedy zwraca na to uwagę sam Trybunał (zob. np. wyrok z 13 czerwca 2011 r., SK 41/09).

Mam nadzieję, że przedstawione na prośbę Pana Przewodniczącego informacje będą pomocne w pracach Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji Senatu RP związanych z procedowaną petycją nad zwolnieniem z kosztów sądowych w postępowaniu o wznowienie postępowania po wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

z poważaniem,

DYREKTOR
Zespołu Przeprowadzenia i Studiów
dr Karol Zaradkiewicz

md/kz